

Het Collectief gaat zijn gang met Bachs 'Musikalisches Opfer'

Het Collectief demonstreerde in Brussel hoe het serieuste werk van Bach ook grappig kan zijn.

Bachs *Musikalisches Opfer* is een krachttoer waarin hij de variatiekunst van het contrapunt ten top drijft. Het Brussels ensemble Het Collectief neemt het nu eigenzinnig onder handen. De cd is pas uit, donderdag speelde de groep ook in De Markten in Brussel.

Aan de noten van het eerbiedwaardige werk raakt Het Collectief niet. Het begon netjes met het Ricercar, waarin het thema in drie stemmen uitgewerkt wordt. Maar Thomas Dieltjens speelde het wel op een vleugelpiano, en niet zoals gebruikelijk op een klavecimbel. Ook de rest van de bezetting - met viool, fluit, cello en klarinet - was verre van authentiek, maar Bach heeft de instrumentatie nu eenmaal niet duidelijk gespecificeerd. Toch was dat nog maar een begin.

In verschillende canons heeft Bach het thema telkens anders uitgewerkt. Het Collectief voegde daar effecten aan toe die de essentie van de muziek raakten. In de canon „Aeolian" werden de snaren amper aangeraakt en de blaasinstrumenten nauwelijks aangeblazen. De wirwar van stemmen op de grens met de stilte scherpte de aandacht. Het Collectief putte vervolgens uit het hele arsenaal aan hedendaagse speeltechnieken om een duivels karakter te geven aan de canon met de nieuwe bijnaam „Mephisto"

In „Hommage à Anton W." werd het stemmenmateriaal verknipt en herverdeeld. Ook die fragmentarische benadering hield de aandacht gaande. Een ander eerbetoon, ditmaal aan Jimi H., tastte af hoever je kan gaan met overstuurde klanken op akoestische instrumenten.

De deconstructie van Bach werd nog eens overgedaan in de sonate. Ook die begon zeer respectabel, maar liet gaandeweg steeds meer sporen na van prettige gestoorde effecten. Met die ingrepen, van subtiel tot hilarisch, verloor het werk van Bach veel van zijn strengheid.

Toch werd er niet met Bach gesold. Het *Musikalisches Opfer* zit zo ingewikkeld in elkaar dat men de vervlechting van stemmen enkel met de partituur in de hand kan ontcijferen. Het contrapunt verduidelijken voor de luisteraar is een essentiële opdracht voor de musici. Het Collectief draagt daar op een hoogst eigen manier toe bij.

„Ein Musikalisches Opfer revisited" van J.S. Bach door Het Collectief. Gehoord in De Markten Brussel, 15 december.

De cd van „Ein Musikalisches Opfer revisited" is nu uit.

www.hetcollectief.be

VAN ONZE MEDEWERKSTER VÉRONIQUE RUBENS